

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის

ბრძანება №308/ნ

2002 წლის 5 ნოემბერი

ქ. თბილისი

განსაკუთრებულ შემთხვევებში წყალმოსარგებლეთა უფლებების შეზღუდვის წესების დამტკიცების შესახებ

ტექნოგენური ავარიების, მცირეწყლიანობის, ეპიდემიების, სტიქიური უბედურებების, სამხედრო მოქმედებების და სხვა ექსტრემალური სიტუაციების დროს წყალმოსარგებლობის შეზღუდვის დასარეგულირებლად, სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგებისა და სარეკრეაციო დანიშნულების წყლის ობიექტების სანიტარიული დაცვის უზრუნველყოფისა და მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის მიზნით, „წყლის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-40 მუხლის მე-6 პუნქტისა და 93-ე მუხლის „ს“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, **ვბრძანებ:**

1. დამტკიცდეს თანდართული სანიტარიული წესები „განსაკუთრებულ შემთხვევებში წყალმოსარგებლეთა უფლებების შეზღუდვის წესები“.
2. ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

ა. გამყრელიძე

2.1.9. მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობა ბუნებრივი გარემოს მდგომარეობასთან და მოსახლეობის ცხოვრების პირობებთან დაკავშირებით განსაკუთრებულ შემთხვევებში წყალმოსარგებლეთა უფლებების შეზღუდვის წესები
სანიტარიული წესები და ნორმები
სანწდან 2.1.9. 001-01

თავი I
გამოყენების სფერო

მუხლი 1

წინამდებარე სანიტარიული წესები და ნორმები შემუშავებულია „ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ“ და „წყლის შესახებ“ საქართველოს კანონების თანახმად.

მუხლი 2

1. სანიტარიული წესები და ნორმები ადგენს განსაკუთრებულ შემთხვევებში წყალმოსარგებლობის ორივე ფორმის (საერთო და სპეციალური) დროს წყლის ობიექტის სასმელი, საყოფაცხოვრებო-კომუნალური, სარეკრეაციო მიზნებისათვის გამოყენებისას წყალმოსარგებლეთა უფლებების შეზღუდვის (გარდა წყლის მავნე ზემოქმედების დროს) წესებს და განსაზღვრავს სასმელი წყლის, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლის ობიექტების დაბინძურების ხარისხის შეფასების კრიტერიუმებს, ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფის მიზნით.

2. სანიტარიული წესები და ნორმები ვრცელდება განსაკუთრებულ შემთხვევებში (ტექნოგენური ავარიების დროს, მცირეწყლიანობისას, ეპიდემიის, სტიქიური უბედურების, სამხედრო მოქმედებისა და სხვა ექსტრემალურ სიტუაციებში), საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ მიწისქვეშა და ზედაპირული წყლის ობიექტებზე, აგრეთვე სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების ცენტრალიზებულ

სისტემებზე (შემდგომში – სწცს) საკუთრებისა და ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის განურჩევლად.

3. დოკუმენტი განსაზღვრავს განსაკუთრებულ შემთხვევებში:

ა) სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების წყაროებისა და სარეკრეაციო (საბანაო, დასასვენებელი, სპორტული) დანიშნულების წყლის ობიექტების სანიტარიული დაცვისა და წყალსარგებლობის შეზღუდვის წესებს;

ბ) სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების მიწისქვეშა, ზედაპირული წყაროებისა და სარეკრეაციო დანიშნულების წყლის ობიექტების ეპიდემიური, რადიაციული უსაფრთხოებისა და ქიმიური უვნებლობის შეფასების კრიტერიუმებს;

გ) სწცს-ის სანიტარიული დაცვისა და სასმელი წყლის ხარისხის კონტროლის წესებს.

თავი II

ძირითადი ტერმინები და განსაზღვრებები

მუხლი 3

1. წყალსარგებლობა – მოქალაქეებისა და იურიდიული პირების იურიდიულად განპირობებული საქმიანობა, რომელიც დაკავშირებულია წყლის ობიექტების გამოყენებასთან.

2. წყალმოსარგებლე – ფიზიკური ან იურიდიული პირი (საკუთრებისა და ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის განურჩევლად), მათ შორის, უცხო ქვეყნის მოქალაქე, რომელიც ახორციელებს წყალსარგებლობას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

3. ეპიდემია – გარკვეული რეგიონის ფარგლებში ადამიანების ინფექციური დაავადებების მასობრივი, პროგრესირებადი გავრცელება დროსა და სივრცეში, რომელიც მნიშვნელოვნად აღემატება მოცემულ ტერიტორიაზე ჩვეულებრივ რეგისტრირებულ ავადობის დონეს.

4. წყლის ხარისხის ჰიგიენური კრიტერიუმები – წყლის ხარისხის ის კრიტერიუმები, რომლებიც ითვალისწინებენ წყლის ეპიდემიურ, ტოქსიკოლოგიურ და რადიოაქტიურ უსაფრთხოებასა და წყლის ხარისხის კეთილსაიმედობას ახლანდელი და მომავალი თაობებისათვის.

5. წყლის დაბინძურება – წყლის ობიექტში დამაბინძურებელი ნივთიერებების, მიკროორგანიზმების მოხვედრა და სითბური ზემოქმედება.

6. წყლის დამაბინძურებელი წყარო – წყარო, რომლისგანაც ხდება წყლის ობიექტის დაბინძურება ნივთიერებებით, მიკროორგანიზმებითა და სითბური ზემოქმედებით.

7. წყალში ნივთიერების ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაცია – მაქსიმალური კონცენტრაცია, რომლის დროსაც ნივთიერება არ ახდენს პირდაპირ (უშუალო) ან არაპირდაპირ ზეგავლენას მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე (ორგანიზმზე მთელი ცხოვრების მანძილზე მოქმედებისას) და არ აუარესებს წყალმომარაგების ჰიგიენურ პირობებს.

8. წყლის ქიმიური შედგენილობა – წყალში სხვადასხვა ქიმიურ და ფიზიკურ მდგომარეობაში არსებული ნივთიერებების ერთობლიობა.

9. წყლის ხარისხის კონტროლი – წყლის ხარისხის მაჩვენებლების დადგენილ ნორმებსა და ჰიგიენურ მოთხოვნებთან შესაბამისობის შემოწმება.

10. წყლის ხარისხის ნორმები – წყალსარგებლობის კონკრეტული სახეობისათვის დადგენილი წყლის ხარისხის მაჩვენებლები.

11. განსაკუთრებული მდგომარეობა – წყლის ობიექტის განსაზღვრულ ტერიტორიასა ან აკვატორიაზე ჩამოყალიბებული სიტუაცია, რომელმაც გამოიწვია ან შესაძლებელია გამოიწვიოს ადამიანთა მსხვერპლი, ზიანი მიაყენოს მათ ჯანმრთელობას, დაარღვიოს ბუნებრივი ეკოლოგიური სისტემები, ადამიანების სასიცოცხლო მოქმედების პირობები და გამოიწვიოს მნიშვნელოვანი მატერიალური ზარალი.

12. არაკეთილსაიმედო მდგომარეობა – ბუნებრივი ან ანთროპოგენური პროცესი, რომელმაც თავისი ინტენსივობით, გავრცელების მასშტაბითა და ხანგრძლივობით შესაძლებელია გამოიწვიოს წყლის

ობიექტის მდგომარეობის მდგრადი უარყოფითი ცვლილებები და საფრთხე შეუქმნას მოსახლეობის ჯანმრთელობას.

13. შედარებით კეთილსაიმედო მდგომარეობა – წყლის ობიექტების შედარებით დამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა (ფონთან შედარებით), კეთილსაიმედო ეპიდემიური და ეკოლოგიური მდგომარეობა (პირობითი ნორმა) რეგიონში.

14. ობსერვაცია – სარეჟიმო-შემზღუდველ ღონისძიებათა კომპლექსი, რომელიც ითვალისწინებს სამედიცინო და ვეტერინარული დაკვირვებების გაძლიერებასა და ეპიდემიასაწინააღმდეგო, სამკურნალო-პროფილაქტიკური, ვეტერინარულ-სანიტარიული ღონისძიებების ჩატარებასთან ერთად ადამიანებისა და სასოფლო-სამეურნეო ცხოველების გადაადგილებისა და გადანაცვლების შეზღუდვას კარანტინის ზონის ყველა მოსაზღვრე ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ წარმონაქმნში, რომლებიც ქმნიან ობსერვაციის ზონას.

15. კარანტინი – სარეჟიმო-შემზღუდველი დროებითი საორგანიზაციო, ადმინისტრაციულ-სამეურნეო, სანიტარიულ-ეპიდემიოლოგიური, სანიტარიულ-ჰიგიენური, სამკურნალო-პროფილაქტიკური ღონისძიებების კომპლექსი, მიმართული ინფექციური დაავადებების გავრცელების თავიდან ასაცილებლად და ეპიდემიური, ეპიზოოტიური ან ეპიფიტოტიური კერების ლოკალიზაციისა და მათი შემდგომი ლიკვიდაციის უზრუნველსაყოფად.

თავი III ზოგადი დებულებები

მუხლი 4

1. თანახმად კანონისა „წყლის შესახებ“ განსაკუთრებულ შემთხვევებში წყალმოსარგებლეთა უფლებები შეიძლება შეიზღუდოს იმ გადაუდებელ ღონისძიებათა განხორციელების მიზნით, რომელიც უზრუნველყოფს მოსახლეობის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის დაცვას.

2. წინამდებარე სანიტარიული წესებისა და ნორმების მიზანია განსაკუთრებულ შემთხვევებში უზრუნველყოს:

ა) სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების წყაროების, სარეკრეაციო დანიშნულების წყლის ობიექტების და სწცს-ის წყლის ხარისხის ჰიგიენური შეფასება;

ბ) სანიტარიული წესებისა და ნორმების მოთხოვნების შესრულების გზით წყალსარგებლობის პირობების გაუარესების, მოსახლეობაში მასიური ინფექციური, პარაზიტული და არაინფექციური დაავადებების აღმოცენებისა და ეპიდემიური გავრცელების საშიშროების თავიდან აცილება;

გ) სასმელი, სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო და სარეკრეაციო წყალსარგებლობის წყლის ობიექტების, სწცს-ის სანიტარიული დაცვა ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საშიში რადიოაქტიური, ტოქსიკური, მომწამლავი ქიმიური ნივთიერებებითა და ბაქტერიოლოგიური (ბიოლოგიური) საშუალებებით მათი დაბინძურების დროს;

დ) სარეკრეაციო დანიშნულების წყლის ობიექტებში ბანაობის, ნავით სეირნობის, თევზჭერის, პირუტყვის დარწყულებისა და წყალსარგებლობის სხვა სახეობისათვის შეზღუდვების განსაზღვრა, ამ ობიექტების სანიტარიული დაცვა.

მუხლი 5

1. სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების წყარო, სწცს და სარეკრეაციო წყალსარგებლობის წყლის ობიექტი ითვლება დაბინძურებულად, თუ წყალსარგებლობის პუნქტში წყლის შედგენილობისა და თვისებების მაჩვენებლების ცვლილებების გამო ეს ობიექტი და სწცს გახდა წყალსარგებლობისათვის ნაწილობრივ ან მთლიანად გამოუსადეგარი და მოსახლეობის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საშიში.

2. განსაკუთრებულ შემთხვევებში წყლის ობიექტების სანიტარიულ-ჰიგიენური მდგომარეობის შეფასება ხდება მავნე ზემოქმედების იმ ფაქტორის მიხედვით, რომელმაც გამოიწვია განსაკუთრებული მდგომარეობა.

მუხლი 6

1. განსაკუთრებულ შემთხვევებში წყალმოსარგებლე ვალდებულია:

ა) განახორციელოს საინჟინრო-ტექნიკური, სანიტარიულ-ჰიგიენური და სანიტარიულ-ეპიდემიასაწინააღმდეგო ღონისძიებები, რომლებიც უზრუნველყოფენ სასმელი, სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო წყალსარგებლობისა და სარეკრეაციო დანიშნულების ობიექტების წყლის შედგენილობისა და თვისებებისათვის დადგენილი ჰიგიენური მოთხოვნების დაცვას;

ბ) აწარმოოს წყლის ხარისხის ლაბორატორიული საწარმოო კონტროლი სახელმწიფო სანიტარიული ზედამხედველობის ადგილობრივი ორგანოების მიერ დადგენილი სახშირითა და მოცულობით;

გ) ინფორმაციის მასობრივი საშუალებებით დაუყოვნებლივ აცნობოს მოსახლეობას მოსალოდნელი საფრთხის შესახებ.

2. სახელმწიფო ხელისუფლების, ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები, აგრეთვე წყალმოსარგებლე იურიდიული პირები ვალდებული არიან თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში განსაკუთრებულ შემთხვევებში წყლის ხარისხის სანიტარიულ-ჰიგიენურ ნორმებთან შეუსაბამობისას შეზღუდონ, შეაჩერონ ან აკრძალონ წყალსარგებლობა.

3. სახელმწიფო ხელისუფლებისა და ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები მასობრივი ინფექციური და არაინფექციური დაავადებების აღმოცენებისა და გავრცელების, მომხამვების საშიშროების შემთხვევაში, აღნიშნულ დაავადებათა თავიდან აცილებისა და ლიკვიდაციისათვის, დადგენილი წესით იღებენ გადაწყვეტილებებს სარეჟიმო-შემზღუდველი ღონისძიებების (ობსერვაცია, კარანტინი) შემოღების შესახებ შესაბამის ადმინისტრაციულ ტერიტორიაზე.

4. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები ვალდებული არიან საინფორმაციო საშუალებებით გამოაქვეყნონ მათ მიერ დადგენილი წყალსარგებლობის შეზღუდვის პირობები.

5. სახელმწიფო სანიტარიული ზედამხედველობისა და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სამსახურები, შესაბამისი პროფილის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების მონაწილეობით ახორციელებენ წყლის ობიექტების სანიტარიულ-ჰიგიენური მდგომარეობის, წყლის რადიოაქტიური, ტოქსიკური ქიმიური ნივთიერებებითა და ბიოლოგიური საშუალებებით დაბინძურების ხარისხის შესწავლასა და შეფასებას.

6. განსაკუთრებულ შემთხვევებში, სახელმწიფო სანიტარიული ზედამხედველობის ორგანოების მიერ გაცემული დასკვნის საფუძველზე, გადაწყვეტილებას წყალსარგებლობის უფლების შეწყვეტის შესახებ იღებს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო.

7. წყალსარგებლობის უფლების შეზღუდვა, შეჩერება, შეწყვეტა ხორციელდება დებულების თანახმად – „წყალსარგებლობის უფლების შეზღუდვის, შეჩერების ან შეწყვეტის წესის შესახებ“, რომელიც დამტკიცებულია საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 1998 წლის 7 მაისის №69 ბრძანებით.

თავი IV

განსაკუთრებულ შემთხვევებში სასმელი წყლის, სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების წყაროებისა და სარეკრეაციო დანიშნულების წყლის ობიექტების წყლის ხარისხის ჰიგიენური შეფასება

მუხლი 7

1. განსაკუთრებულ შემთხვევებში ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საშიშროების შეფასების მიზნით, სახელმწიფო სანიტარიული ზედამხედველობის ტერიტორიული ორგანოები ადგენენ წყალმომარაგების წყაროების, სარეკრეაციო დანიშნულების წყლის ობიექტებისა და სწცს-ის წყლის დაბინძურების სახეობას, ასევე დაბინძურების ინტენსივობის დონეს, განსაზღვრავენ წყლის ობიექტების სანიტარიულ-ჰიგიენურ და ეპიდემიოლოგიურ მდგომარეობას.

2. სასმელი წყლის, სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების წყაროებისა და სარეკრეაციო დანიშნულების წყლის ობიექტების წყლის ხარისხის სანიტარიულ-ჰიგიენური შეფასების კრიტერიუმები მოყვანილია დანართ 1-ის 1-ლ, მე-2, მე-3 ცხრილში.

3. სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების წყლის ობიექტების დაბინძურების ხარისხის სანიტარიულ-ჰიგიენური შეფასება ხორციელდება დამაბინძურებელი ნივთიერებების ზღვრული კონცენტრაციების წყლის ობიექტების სანიტარიულ რეჟიმზე გავლენისა და წყალგაწმენდისას გამოყენებული ტექნოლოგიური სქემის ბარიერული უნარის გათვალისწინებით.

4. იმ ნივთიერებებით დაბინძურების ხარისხის შეფასება, რომლებიც არ არის მოცემული დანართ 1-ის მე-2 ცხრილში, ხდება სანიტარიული წესებისა და ნორმების შესაბამისად: „ზედაპირული წყლების დაბინძურებისაგან დაცვის სანიტარიული წესები და ნორმები” სანქდან 2.1.5. 001-00 და „ჰიგიენური მოთხოვნები სასმელი წყალმომარაგების ცენტრალიზებული სისტემების წყლის ხარისხისადმი. ხარისხის კონტროლი.” სანქდან 2.1.4. 001-00.

თავი V

განსაკუთრებულ შემთხვევებში სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების წყაროების წყლის ხარისხის ჰიგიენური შეფასება

მუხლი 8.

1. სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების ზედაპირული წყლის ობიექტების სანიტარიულ-ჰიგიენური მდგომარეობის შეფასების კრიტერიუმად შერჩეულია წყლის პრიორიტეტული ტოქსიკური, დამაბინძურებელი ნივთიერებები საშიშროების კლასის მიხედვით, მათ შორის, ისეთებიც, რომლებსაც ჰიდრობიონტებში დაგროვების (კუმულაციის) თვისებები გააჩნიათ.

2. წყალმომარაგების ზედაპირული წყლის ობიექტის წყლის ქიმიური ნივთიერებებით დაბინძურების ხარისხის შესაფასებელი ძირითადი მაჩვენებლები მოცემულია დანართი 1-ის მე-4 ცხრილში.

3. წყლის ქიმიური დაბინძურების მდგომარეობის შეფასება ხდება ქიმიური ნივთიერებებით დაბინძურების ჯამური მაჩვენებლით – ქდმ-10-ით.

4. წყლის ობიექტის ერთდროულად რამდენიმე ქიმიური ნივთიერებით დაბინძურებისას, როდესაც ამ ნივთიერებების შემცველობა ბევრჯერ აღემატება მათთვის დადგენილ ზღვ-ს, ქდმ გაიანგარიშება იმ 10 ნაერთზე, რომელთა ზღვ მაქსიმალურად აღემატება დასაშვებ დონეს.

5. ქდმ-10 გაიანგარიშება ფორმულით:

$$\text{ქდმ-10} = \frac{C_1}{\text{ზღვ}_1} + \frac{C_2}{\text{ზღვ}_2} + \frac{C_3}{\text{ზღვ}_3} + \frac{C_4}{\text{ზღვ}_4} + \dots + \frac{C_{10}}{\text{ზღვ}_{10}}$$

სადაც:

ა) $C_1, C_2, C_3, \dots, C_{10}$ – წყალში ქიმიური ნივთიერებების კონცენტრაცია;

ბ) ზღვ – ნივთიერების ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაცია.

6. შედარებით კეთილსაიმედო მდგომარეობის დროს, წყლის ობიექტში ქდმ-10-ის განსაზღვრისას, თითოეული ნივთიერების კონცენტრაციის შესაბამის ზღვ-სთან შეფარდებების ჯამი არ უნდა აღემატებოდეს 1-ს.

7. ქდმ-10-ის დასადგენად გამოკვლევა უნდა ჩატარდეს წყლის ხარისხის შესაფასებელი მაჩვენებლების მაქსიმალურად შესაძლებელი რაოდენობის განსაზღვრით.

ა) დამატებითი ფიზიკურ-ქიმიური, ბიოლოგიური მაჩვენებლების განსაზღვრა იძლევა ზოგად წარმოდგენას წყლის შედგენილობასა და თვისებებზე;

ბ) დამატებით მაჩვენებლებში გათვალისწინებულ უნდა იქნეს იმ მაჩვენებლების განსაზღვრა, რომლებიც ასახავენ დამაბინძურებელი ნივთიერებების ფსკერის ნადებსა და ჰიდრობიონტებში დაგროვების უნარს.

8. საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსა და სახელმწიფო სანიტარიული ზედამხედველობის ორგანოების წარდგინებით ადგილობრივი თვითმმართველობის და მმართველობის ორგანოების მიერ ზედაპირული წყლის ობიექტისათვის ისაზღვრება ის ადგილები, სადაც იკრძალება სასმელი, სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო წყალსარგებლობა, ბანაობა, ნავით სეირნობა, პირუტყვის დარწყვლება, თევზჭერა და სხვა საქმიანობა. ასეთ ადგილებში იდგმება სპეციალური ამკრძალავი ნიშნები.

მუხლი 9

1. განსაკუთრებულ შემთხვევებში მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების გავრცელების არეს ადგენენ სახელმწიფო სანიტარიული ზედამხედველობის ორგანოები დაბინძურების ფართობისა და დამაბინძურებელი ნივთიერებების კონცენტრაციის განსაზღვრის საფუძველზე.

2. მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების ხარისხის შეფასების ძირითადი და დამატებითი მაჩვენებლები მოცემულია დანართ 1-ის მე-5 ცხრილში.

თავი VI

მოთხოვნები განსაკუთრებულ შემთხვევებში სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების ცენტრალიზებული სისტემების (სწცს) დაცვაზე

მუხლი 10.

1. წყალმომარაგების წყაროს ავარიული დაბინძურებისას სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საშიში ნივთიერებებით, რადიაციულად, ქიმიურად, ბიოლოგიურად, ჰიდროდინამიკურად ხანძარ და ფეთქებადსაშიშ ობიექტებზე ავარიებისა და ნგრევისას, სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების ცენტრალიზებული სისტემების დაცვამ უნდა უზრუნველყოს მოსახლეობისათვის ხარისხიანი სასმელი წყლის უწყვეტი მიწოდება.

2. სწცს-ის დაცვამ უნდა უზრუნველყოს განსაკუთრებულ შემთხვევებში ამ სისტემების მუშაობის შესაძლებლობა.

3. სწცს-ის დაცვა უნდა განხორციელდეს:

ა) სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების ზედაპირული წყაროებისა და წყალმომარაგების ცენტრალიზებული სისტემების ტერიტორიების შესაძლო დაბინძურების (დასნეზოვნების) პროგნოზული მონაცემების საფუძველზე;

ბ) ადგილზე არსებული ხელსაწყოების, რეაგენტების, რეაქტივებისა და მოწყობილობების გამოყენებით;

გ) სათბობ-ენერგეტიკული, მატერიალურ-ტექნიკური და შრომითი რესურსების მინიმალური დანაკარგებით.

4. სწცს-ის დაცვისას გათვალისწინებულ უნდა იქნეს:

ა) წყლის ობიექტების ჰიდროგეოლოგიური პირობები და მათი დაცულობის ხარისხი;

ბ) წყალმომარაგების რაიონში ქიმიურად, რადიაციულად და ბიოლოგიურად საშიში ობიექტების არსებობა;

გ) წყალსადენის ნაგებობების მდგომარეობა, შემადგენლობა და წარმადობა, ელექტოენერჯის სარეზერვო წყაროების არსებობა, რადიოაქტიური და მომწამლავი ნივთიერებებისაგან და ბიოლოგიური დაბინძურებისაგან ნაგებობების, ტერიტორიისა და აღჭურვილობის გამაუვნებელი საშუალებების არსებობა;

დ) ის ადგილობრივი მატერიალური რესურსები, რომლებიც შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს სწცს-ის დასაცავად;

ე) სწცს-ის სათავე ნაგებობების სამუშაო რეჟიმიდან მთლიანად ან ნაწილობრივ გამორთვის შესაძლებლობა და მისი გადასვლა მუშაობის განსაკუთრებულ რეჟიმზე.

5. განსაკუთრებულ შემთხვევებში სწცს-ის დაცვისათვის გადაუდებელი ღონისძიებები უნდა განხორციელდეს:

- ა) წყალსადებ ნაგებობებზე;
- ბ) წყალგამწმენდ სადგურებზე;
- გ) წყლის მიწოდებელ და გამანაწილებელ სისტემებზე;
- დ) სასმელი წყლის რეზერვუარებზე;
- ე) წყლის ხარისხის საკონტროლო ლაბორატორიებზე;
- ვ) წყლის დასახარჯ პუნქტებზე.

მუხლი 11.

1. სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების ცენტრალიზებული სისტემების დაცვა უნდა განხორციელდეს საორგანიზაციო, საინჟინრო-ტექნიკური, სანიტარიულ-ჰიგიენური და ეპიდემიასაწინააღმდეგო მოთხოვნების შესრულებით.

2. საორგანიზაციო მოთხოვნების შესრულებამ უნდა უზრუნველყოს:

ა) სწცს-ის შესაძლო დაზიანებებისას ადგილობრივი მოსახლეობისა და ასევე დაზარალებული რაიონებიდან ევაკუირებული მოსახლეობის დამატებითი კონტინგენტის წყალმომარაგების შესაძლებლობა;

ბ) სწცს-ის დასაცავად გამოყოფილი ფინანსური საშუალებებისა და მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების ეფექტური გამოყენება;

გ) სწცს-ის დაცვისათვის საინჟინრო-ტექნიკური ნორმების შესრულება;

დ) წყალგამწმენდი სადგურების წყალწმენდის სპეციალურ რეჟიმზე გადასვლის წესის, წყალმომარაგების წყაროებისა და სწცს-ის ტერიტორიის მუშაობის რეჟიმის დადგენა, ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საშიში ნივთიერებებით დაბინძურებისას;

ე) სასმელი წყლის მიწოდების შეზღუდვა ტექნიკური გამოყენებისა და ცხელი წყლით წყალმომარაგებისათვის;

ვ) წყალმომარაგების წყაროს, სათავე ნაგებობებისა და წყლის აუზის სწცს-ის მიმდებარე ტერიტორიის დაცვის გაძლიერება;

ზ) სწცს-ის საექსპლუატაციო სამსახურის მომარაგება განსაკუთრებულ შემთხვევებში მათი მუშაობის მარეგლამენტირებელი ნორმატიული დოკუმენტებით;

თ) სასმელი წყლის არანაკლებ 3 დღე-ღამის მარაგის შექმნა, ადამიანზე დღე-ღამეში 10 ლიტრის ნორმით, რომელიც გათვლილია მშვიდობიან დროს მოსახლეობის რაოდენობაზე. წყლის შენახვის ვადის გახანგრძლივების მიზნით საკონსერვაციო საშუალებების გამოყენება.

3. საინჟინრო-ტექნიკური მოთხოვნების შესრულებამ უნდა უზრუნველყოს:

ა) მიწისქვეშა წყლების რესურსების დაცვა განლევისა და დაბინძურებისაგან და მათი უმეტესი ნაწილის მოზიდვა სწცს-ის ბალანსზე;

ბ) სასმელი წყლის რეზერვუარებსა და სწცს-ში გამავალი ჰაერის გაწმენდა, წყალსადები ჭაბურღილების, სატუმბი სადგურების, წყალგამწმენდი ნაგებობების მიწისზედა პავილიონების ჰერმეტიზაცია;

გ) წყალგამწმენდ სადგურებზე რეაგენტების, ქლორის, ამიაკის სორბენტების, სპეციალური აღჭურვილობის, საკონტროლებელი ხელსაწყოების, ელექტროენერჯის ავტონომური წყაროს მარაგის შექმნა;

დ) სწცს-ის ობიექტებზე ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საშიში ნივთიერებებისაგან წყლის გაწმენდის უმარტივესი და მობილური საშუალებების გათვალისწინება;

ე) წყლის (საშიში ნივთიერებებისა და ბიოლოგიური საშუალებებისაგან) დაყოვნების, ფილტრაციის, ქლორირებისა და ელექტროლიზის გზით გაწმენდისათვის უმარტივესი მოწყობილობების შექმნა;

ვ) ქლორისა და სხვა რეაგენტების მარაგის დასაცავად შესაძლებელი სათავსოსა და სასმელი წყლის დამატებითი მოცულობისათვის რეზერვუარის მოწყობა;

ზ) წყალმომარაგების წყაროების წყლის ხარისხის კონტროლის ავტომატიზაცია;

თ) მომსახურე პერსონალის დასაცავად თავშესაფრის მოწყობა;

ო) წყალსადენის მაგისტრალურ ქსელსა და წყალსატარზე წყალაღებისა და გამანაწილებელი პუნქტების მოწყობა, ადგილმდებარეობის რელიეფის მიხედვით ყველაზე დაბალ წერტილებში;

კ) წყალსადენის ძირითად მაგისტრალზე საკეტ-მარეგულირებელი არმატურების მზადყოფნაში მოყვანა;

ლ) რადიოაქტიური, მომწამლავი ნივთიერებებითა და ბიოლოგიური საშუალებებით წყალმომარაგების სისტემების დაბინძურების შედეგების ლიკვიდაცია.

4. სანიტარიულ-ჰიგიენური და ეპიდემიასაწინააღმდეგო მოთხოვნების შესრულებამ უნდა უზრუნველყოს:

ა) წყალგამწმენდ სადგურებზე წყლის სპეციალური გაწმენდის რეჟიმი – გაუფერულება, გაკამკამება, გაუვნებლება, გაუსნებოვნება;

ბ) სწცს-ის ტერიტორიისა და წყალმომარაგების წყაროს საშიში ნივთიერებებით წყლის დაბინძურებისას წყალგამწმენდი ნაგებობების მუშაობის რეჟიმის დაცვა;

გ) სასმელი წყლის რეზერვუარების, წყლის მიმწოდებელი და გამანაწილებელი სისტემების გაწმენდა, დეზინფექცია, დეზაქტივაცია და დეგაზაცია;

დ) სწცს-ის ტექნოლოგიური და სანიტარიული საიმედოობის შესატყვისობა წყალმომარაგების წყაროს დაბინძურების დონესთან;

ე) წყლის მიწოდების პროცესებზე სისტემატური კონტროლი და სასმელი წყლის რეზერვუარებში წყლის ხარისხის შენარჩუნება.

თავი VII

სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების ცენტრალიზებული სისტემების (სწცს) წყლის ხარისხის კონტროლი და წყალსარგებლობის შეზღუდვის წესები

მუხლი 12

1. წყალგამწმენდი სადგურებისა და სწცს-ის ლაბორატორიები აღჭურვილ უნდა იქნეს სათანადო მოწყობილობებითა და ხელსაწყოებით, უნდა დაკომპლექტდეს კვალიფიციური პერსონალით, რომლებიც უზრუნველყოფენ წყალმომარაგების წყაროსა და სასმელ წყალში დამაბინძურებლების შემცველობაზე ოპერატიულ კონტროლს, თანახმად გოსტი 2874-82-სა და სანიტარიული წესებისა და ნორმებისა „ჰიგიენური მოთხოვნები სასმელი წყალმომარაგების ცენტრალიზებული სისტემების წყლის ხარისხისადმი. ხარისხის კონტროლი“. სანწდან 2.1.4. 001-00.

2. წყალგამწმენდ სადგურებში, სასმელი წყლის რეზერვუარებში, წყლის მიმწოდებელ და გამანაწილებელ სისტემებში დაგროვილ ნალექში, აგრეთვე იმ ადგილებში, სადაც წარმოებს ნალექის დამუშავება და შეგროვება-განთავსება, უნდა წარმოებდეს სისტემატური კონტროლი საშიშროების I და II კლასის ნივთიერებების შემცველობაზე.

3. საკონტროლებელი მაჩვენებლების ნუსხა და სინჯის აღების სიხშირე განისაზღვრება ადგილობრივი სახელმწიფო სანიტარიული ზედამხედველობის ორგანოების მიერ.

4. წყალმომარაგების კონკრეტული სისტემიდან მოსახლეობის მიერ სასმელი წყლის გამოყენების აკრძალვის ან შეზღუდვის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებენ ადგილობრივი მმართველობისა და თვითმმართველობის ორგანოები კანონით დადგენილი წესით, შესაბამის ტერიტორიაზე მოსახლეობის ჯანმრთელობისათვის საშიშროების ხარისხისა და რისკის შეფასების საფუძველზე, კანონით დადგენილი წესით.

5. ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები და ის ორგანიზაციები, რომლებიც უზრუნველყოფენ წყალმომარაგების სისტემების ექსპლუატაციას, სახელმწიფო სანიტარიული ზედამხედველობის სამსახურთან შეთანხმებით სასმელი წყლის გამოყენების აკრძალვის ან შეზღუდვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას შეიმუშავებენ და ახორციელებენ ღონისძიებებს, წყლის ხარისხის გაუარესების მიზნების გამოსავლენად და აღსაკვეთად მოსახლეობის ხარისხიანი სასმელი წყლით უზრუნველყოფის მიზნით.

6. ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები და სახელმწიფო სანიტარიული ზედამხედველობის სამსახური ვალდებული არიან მიაწოდონ მოსახლეობას ინფორმაცია სასმელი წყლის გამოყენების აკრძალვას ან შეზღუდვაზე, მის ხარისხზე, გასატარებელ ღონისძიებებზე, აგრეთვე რეკომენდაციები განსაკუთრებულ შემთხვევებში მოსახლეობის მოქმედებაზე.

დანართი 1
ცხრილი 1

მაჩვენებლები წყალმომარაგების წყაროებისა და სარეკრეაციო დანიშნულების წყლის ობიექტების სანიტარიულ-ჰიგიენური მდგომარეობისა და წყლის ბაქტერიოლოგიური დაბინძურების ხარისხის შესაფასებლად			
მაჩვენებლები	შედარებით კუთილსაიმედო მდგომარეობა	არაკუთილსაიმედო მდგომარეობა	განსაკუთრებული მდგომარეობა
1		3	4
სასმელი წყალი			
ცენტრალიზებული წყალმომარაგების სასმელი წყალი: პათოგენური მიკროორგანიზმები, დადებითი სინჯები, % კოლი-ინდექსი ¹ კკოლიფაგის ინდექსი ²	0 <3 0	ერთეული გამოვლენა 3-50 <10	>10 >50 >10
არაცენტრალიზებული წყალმომარაგების სასმელი წყალი: პათოგენური მიკროორგანიზმები, დადებითი სინჯები, % კოლი-ინდექსი	0 <10	ერთეული გამოვლენა 10 – 100	>10 >100
ცენტრალიზებული სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების წყაროები <i>ზედაპირული</i>			
გამწმენდი ნაგებობების არასრული კომპლექსი ან მათ გარეშე: პათოგენური მიკროორგანიზმები, დადებითი სინჯები, % კოლი-ინდექსი	0 <500	<10 >5000	>10 >50000
გამწმენდი ნაგებობების სრული კომპლექსის დროს: პათოგენური მიკროორგანიზმები, დადებითი სინჯი, % კოლი-ინდექსი	0 <5000	<10 >25000	>10 >50000
წყლის სინჯების % კოლიფაგის ინდექსით- 100 ნეგ. კოლ. წარ. ერთეულზე მეტი დმ ³ -ში <i>მიწისქვეშა</i>	<20	20-60	>60
გაუსნებოვნების გარეშე: პათოგენური მიკროორგანიზმები, დადებითი სინჯები, % კოლი – ინდექსი ¹	0 <3	ერთეული გამოვლენა 20.50	>10 >50
გაუსნებოვნებისას:			

პათოგენური მიკროორგანიზმები, დადებითი სინჯები, %	0	ერთეული გამოვლენა	>10
კოლი-ინდექსი	<10	<20	>20
<i>სარეკრეაციო წყლები</i>			
პათოგენური ბაქტერიები:	ერთეული გამოვლენა	<100	>100
პათოგენური ბაქტერიების ინდექსი ³	ერთეული გამოვლენა	<20	>20
კოლი-ინდექსი	<5000	<10000	>10000
დადებითი სინჯები, %	<10	>10	100
შენიშვნა: ¹ კოლი-ინდექსი – ნაწლავის ჩხირის რაოდენობა 1 დმ ³ წყალში. ² კოლიფაგის ინდექსი (ვირუსული დაბინძურების მაჩვენებელი) – ნეგატიური კოლონიაწარმომქმნელი ერთეული 1 დმ ³ წყალში. ³ პათოგენური ბაქტერიების ინდექსი – პათოგენური ბაქტერიების რაოდენობა 1 დმ ³ წყალში.			

ცხრილი 2

მაჩვენებლები წყალმომარაგების წყაროებისა და სარეკრეაციო დანიშნულების წყლის ობიექტის სანიტარიულ-ჰიგიენური მდგომარეობისა და წყლის ქიმიური ნივთიერებებით დაბინძურების ხარისხის შესაფასებლად			
მაჩვენებლები	შედარებით კეთილსაიმედო მდგომარეობა	არაკეთილსა-იმედო მდგომარეობა	განსაკუთრებული მდგომარეობა
1	2	3	4
ძირითადი მაჩვენებლები			
<i>ტოქსიკური ნივთიერებები საშიშროების კლასის მიხედვით</i>			
<i>საშიშროების I კლასის ტოქსიკური ნივთიერებები</i>			
(განსაკუთრებით საშიში ნივთიერებები): ბერილიუმი, ვერცხლისწყალი, ბენზ(ა)პირენი, ლინდანი, 3,4,7,8-დიოქსინი*, დიქლორეთილენი, დიეთილვერცხლისწყალი, გალიუმი, ტეტრაეთილტყვია, ტეტრაეთილკალა, ტრიქლორბიფენილი (ზდკ)	ჰიგიენური ნორმატივების ფარგლებში (ზდკ)	2-3	3
<i>საშიშროების II კლასის ტოქსიკური ნივთიერებები (ძლიერ საშიში ნივთიერებები):</i>			
ალუმინი, ბარიუმი, ბორი, კადმიუმი	ჰიგიენური ნორმატივების ფარგლებში (ზდკ)	5-10	10
მოლიბდენი, დარიშხანი, ნიტრიტები, ტყვია, სტრონციუმი, სელენი, ციანიდები (ზდკ)			1
დამატებითი მაჩვენებლები			
<i>საშიშროების II და IV კლასის ტოქსიკური ნივთიერებები (ძლიერ საშიში და ზომიერად საშიში ნივთიერებები):</i>			
ამონიუმი, ნიტრატები, ნიკელი, ქრომი, სპილენძი, მანგანუმი, თუთია, ფენოლები, ნავთობპროდუქტები, პოლიფოსფატები (ზდკ)	ჰიგიენური ნორმატივების ფარგლებში (ზდკ)	10-15	15
ფიზიკურ-ქიმიური თვისებები: pH	“_____”	4-5,2	4
ჟანგბადის ბიოქიმიური მოხმარება (ყბმ სრული) – მგO ₂ /დმ ³	“_____”	8-10	10

ჟანგბადის ქიმიური მოხმარება, ჟქმ, მგO ₂ /დმ ³	“_____”	60–80	80
გახსნილი ჟანგბადი, მგ/დმ ³	4	1–2	1
ორგანოლუპტიკური მახასიათებლები: სუნი, გემო – ბალებში	<1	3	5
შეტივტივებული მინარევები: აპკი, ზეთის ლაქები და სხვა	არ აღინიშნება	მკვეთრი ზოლები ან მკრთალი ფერის ლაქები	მუქი ფერის აპკი
შენიშვნა: *დიოქსინებისათვის დასაშვები დონე შეადგენს – 0,02ნგ/დმ ³ .			

ცხრილი 3

მაჩვენებლები სასმელ-სამეურნეო, სარეკრეაციო დანიშნულების წყლის ობიექტების სანიტარიულ-ჰიგიენური მდგომარეობისა და წყლის პარაზიტული დაავადებებისა და მიკოზების გამომწვევებით დაზინძურების ხარისხის შესაფასებლად		
მაჩვენებლები*	არაკეთილსაიმედო მდგომარეობა	განსაკუთრებული მდგომარეობა
1	2	3
სასმელი წყალი		
ნაწლავის პათოგენური უმარტივესები: ლამბლიების ცისტები, დიზენტერიული ამება, ბალანტიდიები, კრიპტოსპორიდიები	1–100	>100**
გეოჰელმინთები: ასკარიდასა და ბეწვთავას კვერცხები, ტრიქოსტრონგილიდი	1–5	>5
ბიოჰელმინთები: ტენიდეების კვერცხები	1–10	>10
აქტინომიცეტები – კოლონიის ერთეულის შემცველობა 1 დმ ³ წყალში	100–10000	>10000
სარეკრეაციო წყლები		
ნაწლავის პათოგენური უმარტივესები: ლამბლიების ცისტები, დიზენტერიული ამება, ბალანტიდიები, კრიპტოსპორიდიები	1–100	>100
გეოჰელმინთები: ასკარიდას, ბეწვთავას, ენტერობიუსისა და ანკილოსტომიდის კვერცხები, სტრონგილიტები	1–5	>5
ბიოჰელმინთები: ოპისტორქისა და ჰიმენოლეპისის კვერცხები	1–100	>100
ტენიდეების, მისტოსომებისა (ცირკორიოზის გამომწვევი) და ექინოკოკის კვერცხები	1–100	>100
აქტინომიცეტები – კოლონიის ერთეულის შემცველობა 1 დმ ³ წყალში	1000–1000000	>1000000
* ცხრილში მოყვანილი მაჩვენებლები შედარებით კეთილსაიმედო მდგომარეობისას განსაზღვრული არ არის, ბოლო მაჩვენებლის გარდა, რომელიც ერთეულის სახით გვხვდება.		
** რაოდენობა (ცისტები, კვერცხები) 1 დმ ³ წყალში.		

ცხრილი 4

სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების ზედაპირული წყლის ობიექტის წყლის ქიმიური დაზინძურების ხარისხის შესაფასებელი ძირითადი მაჩვენებლები			
მაჩვენებლები	შედარებით კეთილსაიმედო მდგომარეობა	არაკეთილსაიმედო მდგომარეობა	განსაკუთრებული მდგომარეობა
ძირითადი მაჩვენებლები			

1	2	3	4
ქიმიური ნივთიერებების ზღვ საშიშროების კლასებისათვის			
I-II		5-10	>10
III-IV	1	50-100	>100
ქდმ-10** საშიშროების კლასებისათვის			
I-II	1	35-80	>80
III-IV	10	500	>500
D დამატებითი მაჩვენებლები			
სუნი, გემო – ბალეზში	2	3-4	>4
შეტივტივებული მინა-რევეები (ნავთობი და ნავთობპროდუქტები)	არარსებობა	მკვეთრი ზოლები ან მკრთალი ფერის ლაქები	მუქი ფერის აპკი მხედველობის არის მესამედში
pH	>7	5,7-6,5	5,0-5,6
ქქმ-მგO ₂ /ლ	7-10	10-20	20-30
გახსნილი ჟანგბადი, გაჯერების %	>50	20-50	10-20
ბიოგენური ნივთიერებები			
ნიტრიტები NO ₂ - ზდკ	<1	>5	>10
ნიტრატი NO ₃ - ზდკ	<1	>10	>20
ამონიუმის მარილები NH ₄ , ზდკ	<1	>5	>10
ფოსფატები PO ₄ მგ/დმ ₃	<0,05	0,3 - 0,6	>0,6
მინერალიზაცია მგ/დმ ₃	1000-1500	2-3 ჯერ მეტი	3-5 ჯერ მეტი
ფსკერზე აკუმულაციის კოეფიციენტი*	10	10 ⁴	>10 ⁴
ჰიდრობიონტებში დაგროვების კოეფიციენტი*	10	10 ⁴ - 10 ⁵	>10 ⁵
* ქიმიური დაბინძურების სტაბილური შენარჩუნებისას 3 წლის განმავლობაში.			
** ქდმ-10 ქიმიური დაბინძურების მაჩვენებელი – წყლის ქიმიური დაბინძურების ფორმალიზებული ჯამური მაჩვენებელი, 10 დამაბინძურებელი ნივთიერებისათვის, რომელთა შემცველობა მაქსიმალურად აღემატება მათთვის დადგენილ ზღვ-ს.			

ცხრილი 5

სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების მიწისქვეშა წყლის ქიმიური დაბინძურების ხარისხის შესაფასებელი ძირითადი მაჩვენებლები			
მაჩვენებლები	შედარებით კეთილსაიმედო მდგომარეობა	არაკეთილსაიმედო მდგომარეობა	განსაკუთრებული მდგომარეობა
ძირითადი მაჩვენებლები			
დამაბინძურებელი ნივთიერებები: ნიტრატი, ფენოლი, მძი-მე მეტალები სზან*, ნავთობი, რადიო-აქტიური ნივთიერებები (ზდკ)	3	5- 10	10-100
ქლორორგანული ნივთიერებები (ზდკ)	<1	1-3	>3
კანცეროგენები – ბენზ(ა)-პირენი (ზდკ)	<1	1-3	>3
დაბინძურების რაიონის ფართობი -კმ ²	<0,5	3-5	>5
მინერალიზაცია, გ/დმ ³	<3	10-100	>100
დამატებითი მაჩვენებლები – გახსნილი ჟანგბადი, მგ/დმ ³	>4	4-1	<1

* სზან – სინთეტიკური ზედაპირულად აქტიური ნივთიერებები.